
[2010-6-RE](#)

CAUSA 2010-6-RE

Número de registre 77-2010. Recurs d'empara

SENTÈNCIA DEL 7 DE SETEMBRE DEL 2010

BOPA núm. 51, del 15 de setembre del 2010

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 17 de febrer del 2010, per les representacions processals respectives dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo, mitjançant el qual interposen recurs d'empara contra la sentència del 20 de juny del 2006 i contra l'aute del 27 de maig del 2009, dictats pel Tribunal de Corts, i, contra la sentència del 27 de novembre del 2009 i contra l'aute del 28 de gener del 2010, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució i, atès que demanen al Tribunal Constitucional que "Es digni rebre el present escrit i, en sa virtut vulgui tenir per formulat RECURS D'EMPARGA i, en el seu mèrits, admetre'l a tràmit, continuar el procediment pel seu curs i, en el seu dia, dictar Sentència amb els següents pronunciaments:

a) Que s'atorga l'empara sol·licitada per la representació processal dels Srs. Manuel GIL GODOY i Manuel ESPEJO ESPEJO en el present recurs.

b) Que es constata la lesió del dret del recurrent al procés degut, en les seves dues vessants, la referent al dret a un procés degut i a obtenir una decisió motivada en dret (Article 10.1) i el principi d'igualtat (Article 6) i la referent al principi de presumpció d'innocència (Article 10.2).

c) Que conseqüentment, s'anul·la totalment

-La Sentència del M. I. TRIBUNAL DE CORTS de data 20 de juny de l'any 2006 per ésser vulneradora de l'Article 10 de la Constitució.

-L'Aute de data 27 de maig de l'any 2009.

-La Sentència de data 27 de novembre de l'any 2009 dictats pel M. I. TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA D'ANDORRA – SALA PENAL-

-L'Aute de data 28 de gener de l'any 2010 dictat pel M. I. TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTICIA D'ANDORRA – SALA PENAL-

d) Que es retrotreuen les actuacions al moment immediatament anterior al pronunciament de la Sentència del M. I. TRIBUNAL DE CORTS de data 20 de juny de l'any 2006 a fi que aquest deliberi i dicti una nova Sentència respectant els drets constitucionals anteriorment vulnerats.”

Vista la Constitució, especialment els articles 3.2, 6.1, 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist el Codi de procediment penal, especialment, l'article 253;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 4 de març del 2010;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 12 d'abril del 2010 que va inadmetre a tràmit el recurs d'empara 2010-6-RE pel que feia a la sentència del 20 de juny del 2006, dictada pel Tribunal de Corts, i el va admetre a tràmit en relació amb l'aute del 27 de maig del 2009, dictat pel Tribunal de Corts, la sentència del 27 de novembre del mateix any i l'aute del 28 de gener del 2010, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia;

Vistes les al·legacions presentades, el 3 de maig del 2010, per les representacions processals dels recurrents;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, pels recurrents i pel Ministeri Fiscal;

Antecedents

Primer

El 20 de juny del 2006, el Tribunal de Corts va dictar una sentència mitjançant la qual, entre altres punts, condemnava, com a responsables penalment en concepte d'autors dels delictes majors continuats d'exportació il·lícita o tràfic de mercaderies sensibles definides a l'article 1 de la Llei del 4 de març de 1999 i detenció o circulació dins de la franja duanera de mercaderies sensibles en associació organitzada de diverses persones al Sr. Jordi Gil Godoy, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de 18 mesos de presó ferma i 30.000,00 euros de multa, als Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de 18 mesos de presó condicional i 20.000,00 euros de multa cadascun i al Sr. Patrick René Joël Delrieu amb la concurrència de la circumstància anàloga de plena col·laboració amb les autoritats, a la pena d'1 any de presó condicional i 30.000,00 euros de multa.

Es va acordar igualment el comís del tabac intervingut, així com els ròssecs obrant en el compte obert conjuntament amb els noms del processat Jordi Gil Godoy i de la Sra. Cristina Ortega Gómez.

Segon

Els Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo van desistir dels seus recursos; tanmateix, el Sr. Jordi Gil Godoy va mantenir el recurs d'apel·lació i, seguidament, va presentar un recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional.

Tercer

El 7 de setembre del 2007, en una sentència recaiguda en la causa 2007-12-RE, el Tribunal Constitucional va acordar declarar que havia estat vulnerat el dret a la presumpció d'innocència, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució, estimar l'empara sol·licitada per la representació processal del Sr. Jordi Gil Godoy, anul·lar la sentència del Tribunal de Corts del 20 de juny del 2006 i les sentències de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia del 15 de desembre del 2006 i del

25 de gener del 2007 en el contingut d'aquestes resolucions relatiu al Sr. Jordi Gil Godoy i retrotraure les actuacions al moment previ a la celebració del judici oral davant del Tribunal de Corts per tal que decidís sobre la ratificació de la declaració del Sr. Patrick René Joël Delrieu o, en el seu defecte, sobre la valoració conjunta de la resta de la prova.

Quart

El 26 de febrer del 2009, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una

sentència en què estimava el recurs d'apel·lació interposat pel Sr. Jordi Gil Godoy, revocava la sentència esmentada del Tribunal de Corts i absolia l'apel·lant dels delictes imputats i, en conseqüència, deixava sense efecte el comís del ròssec obrant en el compte obert conjuntament amb els noms de Jordi Gil Godoy i de Cristina Ortega Gomez. Confirmant-se, però, el comís del tabac confiscat.

Cinquè

Les defenses dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo van presentar un recurs de revisió contra la sentència del 20 de juny del 2006 dictada pel Tribunal de Corts.

Sisè

El 27 de maig del 2009, el Tribunal de Corts va dictar un aute que desestimava aquest recurs de revisió, per tal com no es donaven els supòsits de l'article 253 del Codi de procediment penal i que la deminutio capitis apreciada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia en relació amb el Sr. Jordi Gil Godoy no comportava cap conseqüència en relació amb els demandants, els quals no van mantenir el seu recurs d'apel·lació.

Setè

En resposta al recurs d'apel·lació presentat contra aquesta decisió, el 27 de novembre del 2009, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què acordava desestimar el recurs i precisava que el testimoni del Sr. Patrick René Joël Delrieu no havia estat declarat fals, sinó no vàlid per un motiu formal com era l'absència de la seva confirmació davant el tribunal a quo i

“formava part d’un conjunt d’elements probatoris apreciats distintament i personalment pel Tribunal de Corts en quant a la implicació de cadascú dels acusats.”

Vuitè

Les representacions processals respectives dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo van presentar un incident de nul·litat d’actuacions en què manifestaven que la sentència a revisar era contradictòria amb la sentència esdevinguda ferma del 2006 i que el testimoni invalidat havia de ser assimilat a un testimoni fals. Afegien que l’absolució d’un co-condemnat era incompatible amb l’associació organitzada de diverses persones.

Novè

El 28 de gener del 2010, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest incident de nul·litat d’actuacions.

Desè

El 17 de febrer del 2010, les representacions processals respectives dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo, van interposar un recurs d’empara contra la sentència del 20 de juny del 2006 i contra l’aute del 27 de maig del 2009, dictats pel Tribunal de Corts, i, contra la sentència del 27 de novembre del 2009 i contra l’aute del 28 de gener del 2010, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per considerar que s’havien vulnerat els drets recollits a l’article 10 de la Constitució.

Aquesta part manifesta que el principi d’innocència suposa que la innocència d’una persona no queda desvirtuada si no és per fets provats inequívocs. Els recurrents no han reconegut mai la seva participació en cap fet delictiu i el seu desistiment del recurs d’apel·lació no pot assimilar-se a un reconeixement de culpa, que per si mateix tampoc seria suficient. En aquesta causa, l’únic testimoni de càrrec va ser invalidat pel fet de no haver declarat durant la vista oral i no haver pogut ser examinat i contradit per les altres parts. Com a conseqüència d’aquest fet, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va absoldre el Sr. Jordi Gil Godoy, ja que va considerar que amb la resta de proves no n’hi havia prou per condemnar-lo.

Els recurrents van ser jutjats en la mateixa causa, pels mateixos fets i amb les mateixes proves que el Sr. Jordi Gil Godoy i, per coherència, s'hauria de concloure que la presumpció d'innocència dels recurrents hauria de ser conservada. En base al principi d'igualtat, pels mateixos fets i circumstàncies, no es pot absoldre un acusat i condemnar els altres. Així mateix, el principi de seguretat jurídica i el dret a un procés degut obliguen a emprar els mateixos paràmetres en els casos invocats.

Pel que fa a l'article 253 del Codi de procediment penal, aquesta part manifesta que el legislador va voler que la revisió procedís en cas que un testimoni no servís, per fals o per no vàlid, com és el cas en aquesta causa.

Els recurrents conclouen que s'han vulnerat els seus drets constitucionals, perquè mereixen ser jutjats amb les mateixes garanties de les que va disposar el Sr. Jordi Gil Godoy.

Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que dicti una sentència en què s'atorgui l'empara sol·licitada, que declari que s'han vulnerat els drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, el principi d'igualtat, així com el principi de la presumpció d'innocència, que s'anul·lin les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions al moment immediatament anterior al pronunciament de la sentència del 20 de juny del 2006, dictada pel Tribunal de Corts.

Onzè

El 4 de març del 2010, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè els recurrents pretenen una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions d'instància i d'apel·lació, denotant-se de la lectura de les mateixes que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

El Ministeri Fiscal comparteix els considerants de la sentència objecte de recurs en relació amb la declaració que el recurs de revisió és un recurs extraordinari contra sentències fermes i obert, únicament, a casos ben delimitats i no extensius, destinats essencialment a evitar un error judicial i previstos només en quatre supòsits (article 253 del Codi de procediment penal). El Ministeri Fiscal considera que la situació d'autes no correspon a cap d'aquests supòsits.

Pel que fa a la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, el Ministeri Fiscal

estima que les resolucions impugnades contenen un raonament jurídic suficient i fonamentat, del qual es pot desprendre que la decisió no és arbitrària.

A més, destaca que els recurrents actuals no van presentar recurs d'apel·lació contra la sentència que els condemnava i no poden ara queixar-se de la seva pròpia inacció, intentant utilitzar la via de l'empara per obtenir una revisió i una reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions definitives.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2010-6-RE.

Dotzè

El 12 d'abril del 2010, el Tribunal Constitucional va acordar no admetre a tràmit el recurs d'empara 2010-6-RE, interposat per les representacions processals respectives dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo contra la sentència del 20 de juny del 2006, dictada pel Tribunal de Corts i admetre a tràmit el recurs d'empara 2010-6-RE, interposat per les representacions processals esmentades contra l'aute del 27 de maig del 2009, dictat pel Tribunal de Corts, contra la sentència del 27 de novembre del mateix any i contra l'aute del 28 de gener del 2010, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

Tretzè

El 3 de maig del 2010, les representacions processals respectives dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo van presentar un escrit d'al·legacions en què destaquen que la presumpció d'innocència suposa que la innocència d'una persona no queda desvirtuada si no és per fets provats inequívocs incompatibles amb la mateixa. Tot i que s'admet la prova indiciària o indirecta, tanmateix, aquesta ha de revertir tal identitat que la suma de tots els indicis només pot conduir a la solució de la culpabilitat. Aquest no és el cas en aquesta causa.

Es va absoldre el Sr. Jordi Gil Godoy per tal com es va considerar que el testimoni de càrrec no era vàlid i que amb la resta de proves no n'hi havia prou per condemnar-lo. Els recurrents van estar jutjats en la mateixa causa pels mateixos fets i amb les mateixes proves. Per coherència s'ha de concloure a la presumpció d'innocència dels recurrents.

Afegeixen, que en base al principi d'igualtat no es pot absoldre un acusat i condemnar els altres. El principi de seguretat jurídica i el dret a un procés degut obliguen a emprar els mateixos paràmetres en aquests casos.

Pel que fa al contingut de l'article 253 del Codi de procediment penal, aquesta part manifesta que la voluntat del legislador era de preveure que una revisió ha de poder procedir quan l'aportació d'un testimoni no serveix, ja sigui per falsa o per no vàlida. Quan s'ha condemnat algú i després se sap que es tracta d'un error, el Tribunal pot i ha de revisar la seva sentència.

En definitiva, aquesta part conclou que s'han vulnerat els drets constitucionals dels recurrents que mereixen ser jutjats amb les mateixes garanties que el Sr. Jordi Gil Godoy.

Per acabar, reproduïx les pretensions ja contingudes en el seu escrit d'empara, concretament que s'atorgui l'empara sol·licitada, que es declarin vulnerats els drets fonamentals esmentats, que s'anul·lin les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions al moment immediatament anterior al pronunciament de la sentència del 20 de juny del 2006, dictada pel Tribunal de Corts.

Catorzè

El 7 de maig del 2010, el Ministeri Fiscal, i, el 12 de maig del mateix any, les representacions processals dels recurrents, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïxen els arguments i les pretensions continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

En primer lloc, convé recordar que aquest recurs d'empara es va inadmetre contra la sentència del 20 de juny del 2006, dictada pel Tribunal de Corts. Per tant, no es farà cap pronunciament sobre el contingut d'aquesta sentència, que és ferma i conserva tota la seva vigència i la força jurídica per obligar.

El recurs d'empara es va admetre en relació amb l'aute del 27 de maig del 2009, dictat pel Tribunal de Corts, la sentència del 27 de novembre del 2009 i l'aute del 28 de gener del 2010, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia. Els raonaments següents fan exclusivament referència a aquestes tres darreres resolucions.

Segon

Una vegada feta aquesta precisió, hem de rebutjar d'entrada les al·legacions dels recurrents que pretenen fonamentar l'empara constitucional en els principis d'igualtat i de seguretat jurídica. D'acord amb la jurisprudència reiterada d'aquest Tribunal Constitucional, ni l'un, ni l'altre poden donar base per si mateixos a un recurs d'empara.

La declaració que totes les persones són iguals davant la llei, continguda en l'article 6.1 de la Constitució, estableix un principi bàsic –el d'igualtat– inspirador de l'ordenament, però no constitueix un dret subjectiu de caràcter autònom que pugui fonamentar un recurs d'empara (aute del 2 de juliol de 1999, recaigut en la causa 99-12-RE i sentència del 12 de maig del 2000, recaiguda en la causa 2000-3-RE). El mateix hem de dir del principi de seguretat jurídica, consagrat amb caràcter general a l'article 3.2 de la Constitució. Malgrat la rellevància jurídica de l'un i de l'altre, manquen, per si mateixos, de capacitat per fonamentar un recurs d'empara constitucional.

Tercer

El cas del dret a la presumpció d'innocència és diferent, ja que –aquest sí– està declarat a l'article 10.2 de la Constitució com un dels drets fonamentals de la persona i de les llibertats públiques, dins del capítol III del títol II de la Constitució i és susceptible de recurs d'empara. La presumpció d'innocència significa, entre altres coses, que qualsevol persona acusada d'un delictes o d'una falta es presumeix innocent fins que la seva culpabilitat no hagi quedat establerta en el decurs d'un procés públic, de conformitat amb la llei, i en el qual hagi disposat de totes les garanties necessàries per a la seva defensa.

En aquest sentit, el respecte de la presumpció d'innocència exigeix una activitat probatòria suficient i demostrada en el judici oral que desvirtuï, segons el criteri del jutgador –revisable en empara per aquest Tribunal– aquesta presumpció d'innocència inicial que la Constitució garanteix a qualsevol persona imputada d'un delictes o d'una falta. Aquesta presumpció cedeix davant les proves degudament presentades en el decurs del procés i apreciades per la jurisdicció penal. La competència per a l'apreciació de les proves correspon al jutgador penal ordinari. A aquest Tribunal li correspon assegurar la garantia i l'efectivitat del dret fonamental. Amb aquesta finalitat, ha de comprovar si les proves es van obtenir de forma deguda, si es van posar de manifest en el judici oral

i si els arguments i els motius que el jutge ordinari exposa per tal d'arribar a la conclusió de culpabilitat, no resulten irraonables o absurds, sinó conformes a les regles de la lògica.

Quart

Doncs bé, partint del que acabem de dir, hem d'examinar en aquest recurs d'empara si les resolucions judicials objecte d'impugnació han omès la presumpció d'innocència dels recurrents. I la conclusió a la qual arribem ha de ser, sense cap dubte, negativa: en aquest cas no s'ha obviat la presumpció d'innocència dels recurrents.

Pel que fa a l'aute del 27 de maig del 2009 objecte de recurs, no es planteja expressis verbis, ni en la seva impugnació inicial, ni en els seus raonaments jurídics, la qüestió de la presumpció d'innocència; en l'aute es raona que els casos del Sr. Manuel Espejo Espejo i del Sr. Manel Gil Godoy són diferents del Sr. Jordi Gil Godoy, entre altres raons perquè els primers es van conformar des d'un principi amb la sentència que els va condemnar i van deixar que guanyés fermesa, mentre que el darrer va recórrer en apel·lació.

Per la seva part, la sentència del 27 de novembre del 2009 del Tribunal Superior de Justícia, igualment objecte de recurs, precisa que la invalidesa del testimoni que va permetre l'absolució del Sr. Jordi Gil Godoy per un motiu formal, emparada per aquest Tribunal Constitucional, no va suposar la declaració de falsedat del testimoni. I sobretot, adverteix que les condemnes imposades als recurrents es van basar en un conjunt d'elements probatoris apreciats de manera distinta i personal pel Tribunal de Corts per concloure que cada un dels implicats va cometre un delictes continuat d'exportació il·lícita de mercaderies sensibles.

El mateix es pot dir de l'aute del 28 de gener del 2010 d'aquest mateix Tribunal que, sense que la vulneració de la presumpció d'innocència es plantegés, sinó que s'al·legués la possible contradicció entre les sentències esmentades, va raonar que no hi va haver cap contradicció, perquè l'absolució del Sr. Jordi Gil Godoy no afecta a l'existència d'una associació organitzada per diverses persones –els co-incipats Srs. Manel Gil Godoy, Manuel Espejo Espejo i Patrick Joël Delrieu i, a més, reitera que cap dels recurrents actuals en empara va plantejar, en el seu moment, apel·lació contra la sentència condemnatòria en defensa de la seva pretesa innocència.

Cinquè

Finalment, els recurrents al·leguen la vulneració del dret a un procés degut i del dret a obtenir una

decisió fonamentada en Dret, en els termes de l'article 10.1 de la Constitució.

No es pot acceptar la impugnació per la manca suposada d'un procés degut, per la raó elemental que, una vegada la sentència del 20 de juny del 2006 del Tribunal de Corts, mitjançant la qual es va condemnar els recurrents, va esdevenir ferma, l'única impugnació possible era el recurs de revisió, procés que té un caràcter excepcional amb una cognitio limitada a les causes establertes per la llei. Es va seguir el judici de revisió, previst a l'article 253 del Codi de procediment penal. En via de revisió, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va considerar que no es donava cap dels supòsits legals que haguessin fet procedent la revisió, ni tampoc es pot identificar per aquest Tribunal una infracció de rellevància constitucional que pogués donar peu a l'estimació de l'empara.

El mateix s'ha de dir sobre el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, decisió que els recurrents van obtenir amb la motivació pertinent en la sentència del 27 de novembre del 2009 de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i en els dos autes objecte de recurs.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar en totes les seves parts el recurs d'empara presentat per les representacions processals dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo, contra l'aute del 27 de maig del 2009, dictat pel Tribunal de Corts, contra la sentència del 27 de novembre del 2009 i contra l'aute del 28 de gener del 2010, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia. Per tant, es denega l'empara sol·licitada, sense que calgui anul·lar les resolucions esmentades.

Segon

Declarar que no s'han vulnerat els drets al·legats, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a les representacions processals dels Srs. Manel Gil Godoy i Manuel Espejo Espejo, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 7 de setembre del 2010.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat